

Анонимизиран текст

Превод

C-421/23 - 1

Дело C-421/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

10 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour d'appel de Liège (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

25 май 2023 г.

Жалбоподател:

Ministère public

Граждански ищец:

Office National de Sécurité Sociale (ONSS)

Подсъдим:

EX

[...]

Cour d'appel de Liège (Апелативен съд Лиеж, Белгия)

Решение

постановено от ШЕСТО наказателно отделение

ПО ДЕЛОТО:

MINISTÈRE PUBLIC

И

ONSS [Национална служба за социално осигуряване, Белгия] [...]

- граждански ищец и страна, встъпила доброволно

[...]

СРЕЩУ:

[ЕХ], [...] португалски гражданин, без известен адрес в Белгия, който пребивава в [...] Барселуш (ПОРТУГАЛИЯ), заявяващ че понастоящем пребивава на [...] 4490 POVOA DE VARZIM (Повуа ди Варшин, ПОРТУГАЛИЯ)

- подсъдим

представяван и подпомаган от LAMBERT Steve, адвокат в БРЮКСЕЛ

Обвинен в това, че:

[...]

A. [...] [Обвинение, което не е предмет на жалбата]

B. [...] [Обвинение, което не е предмет на жалбата]

C. Неплащане на социалноосигурителни вноски вследствие на отказ за деклариране

В качеството [си] на работодател или на упълномощен представител:

[...]

Плащане на по-малко вноски от тези, които се дължат, или неплащане вследствие на пропуск или отказ да се подаде декларация или да се предостави информацията, посочена в [параграф] 2, или на действие, посочено в членове 232 и 235.

В периода от 31.01.2012 г. до 31.01.2018 г., в качеството на работодател или на упълномощен представител, не е внесъл дължимите вноски за персонала, действително нает на белгийска територия за сметка на десетия и единадесетия обвиняем, т.е. 640-те работници, които са били командирани чрез измама от Португалия в Белгия.

[...]

D. [...] [Обвинение, което не е предмет на жалбата]

E. Наказателноправна измама в областта на социалноосигурителното право

[...]

В случая [...]

[...]

– използвани са подправени формуляри за командироване и подправени споразумения за командироване, с цел да се извърши командироване с измамна цел на работници от дружества, за да се придаде законосъобразност на командироването на работници и на подправени фактури, за да се прикрие свързаната с командироването измама;

[...]

F. [...]

[...]

[...] [Обвинение, което не е предмет на жалбата]

G. [...]

[...]

[...] [Обвинение, което не е предмет на жалбата]

H. Пране на пари (свързано)

[...]

Преобразувал или прехвърлил имущество по член 42, параграф 3 от Code pénal (Наказателен кодекс) с цел да бъде укрит или прикрит незаконния произход на това имущество или оказването на съдействие на всяко лице, което е участвало в извършването на престъплението, от което произхожда това имущество, за да избегне правните последици от деянията си.

Укриването или прикриването на естеството, произхода, местонахождението, разположението, движението или собствеността на имуществото, посочено в член 42, параграф 3 от Code pénal (Наказателен кодекс), при положение че е знаел или е трябвало да знае за неговия произход.

Предвид решението, постановено на **10 ноември 2021 г.** (пореден № 989) от Tribunal de première instance de **Namur**, division **Namur** (Първоинстанционен съд **НАМИОР**, отделение **НАМИОР**), което:

В НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО:

ПОСТАНОВЯВА, че обвиненията А, В, С, D.1, D.2, D.3, Е, F, G.1 и Н са доказани така, както са формулирани;

ОСЪЖДА подсъдимия:

- на **4 години лишаване от свобода** и на **глоба от 100 000 евро** х 6, определена в размер на **600 000 евро** или 3 месеца лишаване от свобода при неплащане на глобата; **при условията на условно осъждане** за срок от **5 години** за половината от наказанието лишаване от свобода и наказанието глоба;
- [...] [Допълнителни наказания без значение за преюдициалните въпроси]

РАЗПОРЕЖДА:

- **конфискация** на сумата от 15 461 997,38 евро

Тази сума се присъжда в полза на ONSS.

- [...] [Други конфискации, които не са свързани с преюдициалните въпроси]

В ГРАЖДАНСКОТО ПРОИЗВОДСТВО:

[...]

Гражданският иск на ONSS е допустим и основателен по отношение на неокончателна сума в размер на 15 978 913,72 евро.

[...]

[...]

СЛЕД ПРОВЕДЕНИ РАЗИСКВАНИЯ:

1. Производство.

Жалбите на подсъдимия [EX] и на прокуратурата срещу подсъдимия са допустими, тъй като са подадени по установения в закона ред и срок.

подсъдимият оспорва вината по обвиненията С, Е и Н, размера на наказанието и присъдите в частта относно предявените граждански иски.

От своя страна прокуратурата оспорва размера на наказанието.

2. Съображения.

Фактите

Първоинстанционният съд е обобщил отлично фактическата обстановка:

Достатъчно е съдът да припомни, че подсъдимият е обвинен, че чрез белгийски, португалски, английски и люксембургски дружества е наел на работа в строителния сектор 650 работници с португалско гражданство на територията на Кралството.

Тъй като съдът е сезиран само с жалби относно обвиненията С (неплащане на социалноосигурителни вноски), Е (наказателноправна измама в областта на социалноосигурителното право) и Н (пране на пари), той отбелязва, че през периода 2011—2017 г. португалски работници са командирани на белгийска територия с подправени удостоверения А1, за да бъдат заети на строителни обекти в Белгия.

Първоинстанционният съд приема, че удостоверенията А1 и споразуменията за командироване, за които се отнасят неоспорените пред съда обвинения D1 и D2, са подправени.

Удостоверенията за командироване обаче трябва да бъдат поискани и издадени от португалските органи за социална сигурност, за да се позволи на работниците, за които се отнасят тези удостоверения, да останат подчинени на системата за социална сигурност на страната на произход.

Освен това, за да бъде работник командирован в друга държава членка на Европейския съюз, работодателят трябва да извършва значителна дейност в държавата, в която е установен, а максималната продължителност на командироването е 24 месеца.

По съществуващото

Като първо основание подсъдимият поддържа, че от момента, в който компетентната институция на приемащата държава членка изрази съмнения относно точността на фактите, въз основа на които са издадени удостоверенията А1, компетентната институция за социална сигурност на държавата членка, която е издала тези удостоверения, трябва да прецени тяхната основателност.

Безспорно е, че докато удостоверение А1 не бъде оттеглено или обявено за невалидно, компетентната институция на държавата членка, в която работникът извършва дадена работа, трябва да се съобразява с факта, че той вече е подчинен на социалноосигурителното законодателство на държавата членка, в която е установено предприятието, което го е наело, и поради това

тази институция не би могла да подчини въпросния работник на собствената си схема за социална сигурност¹.

Съдът на Европейския съюз припомня, че от принципа на лоялно сътрудничество произтича, че всяка институция на държава членка е длъжна грижливо да прецени прилаганата от нея схема за социална сигурност. От този принцип също така следва, че институциите на останалите държави членки са в правото си да очакват, че институцията на съответната държава членка е изпълнила това задължение².

Ето защо компетентната институция на държавата членка, която е изготвила удостоверението А1, следва да прецени отново дали е имало основания за издаването му и евентуално да го отнеме, когато компетентната институция на държавата членка, в която работникът извършва дадена работа, изрази съмнение относно точността на фактите, които са в основата на това удостоверение, а поради това и на съдържащите се в него сведения, по-конкретно защото не отговарят на изискванията на член 14, точка 1, буква а) от Регламент № 1408/71 (впоследствие Регламент № 883/2004)³.

Член 5 от Регламент № 987/2009 от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност гласи:

1. Документи, които са издадени от институция на държава членка и показват положението на дадено лице за целите на прилагането на основния регламент и на регламента по прилагане, и подкрепящите доказателства, въз основа на които са издадени документите, се приемат от институциите на останалите държави членки, доколкото не са отнети или обявени за невалидни от държавата членка, в която са били издадени.

2. При съмнение относно валидността на документ или точността на фактите, на които се основават съдържащите се в него сведения, институцията на държавата членка, която получава документа, отправя питане до издаващата институция за необходимите разяснения и, когато е уместно, отнемането на този документ. Издаващата институция преценява отново основанията за издаването на документа и, при необходимост, го отнема.

С това удостоверение компетентната институция на държавата членка, в която е установено предприятието, наело съответните работници, декларира,

¹ Решение от 27 април 2017 г., A-Rosa Flussschiff (С-620/15, ЕУ:С:2017:309, т. 43 и цитираната съдебна практика).

² Вж. по аналогия решение от 3 март 2016 г., Комисия/Малта (С-12/14, ЕУ:С:2016:135, т. 37).

³ Решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (С-359/16, ЕУ:С:2018:63, т. 43).

че по отношение на тях остава приложима нейната схема за социална сигурност. Както вече е било посочвано, поради принципа, съгласно който работниците трябва да се осигуряват само по една схема за социална сигурност, това удостоверение по необходимост предполага, че схемата на другата държава членка не следва да се прилага⁴.

В случая португалските социалноосигурителни институции не са издали никакво удостоверение А1, тъй като първоинстанционният съд е установил, че тези удостоверения са подправени.

Подсъдимият обаче изтъква, че в случай на данни за измама — хипотеза, която трябва да включва случаите на подправени удостоверения А1, които не са издадени от компетентния за издаването им орган — процедурата на диалог и помирение трябва въпреки всичко да се проведе. Тя би била задължителна предпоставка за определяне на това дали са изпълнени условията за наличие на измама.

За да разгледа това правно основание, съдът припомня в самото начало, че Регламент № 987/2009 кодифицира практиката на Съда, като утвърждава задължителния характер на удостоверение А1 и изключителната компетентност на издалата го институция да преценява валидността на това удостоверение, и възпроизвежда буквално тази процедура като средство за разрешаване на споровете както относно точността на изготвените от компетентната институция на държава членка документи, така и относно определянето на приложимото законодателство спрямо съответния работник⁵.

Тези съображения обаче не трябва да водят до възможност правните субекти да се позовават на нормите на Съюза с цел измама или злоупотреба.

Всъщност принципът за забрана на измамата и на злоупотребата с право представлява общ принцип на правото на Съюза, който правните субекти са длъжни да спазват. Следователно прилагането на правната уредба на Съюза не може да се прилага дотолкова широко, че да обхване сделките, които се извършват с цел чрез измама или злоупотреба да се ползват предимства, предвидени в правото на Съюза⁶.

Съдът отбелязва още, че именно в контекста на подозрение за измама прилагането на процедурата на диалог и помирение преди евентуалното окончателно установяване на измама от страна на компетентните органи на

⁴ Решения от 26 януари 2006 г., *Herbosch Kiere* (C-2/05, EU:C:2006:69, т. 21) и от 27 април 2017 г., *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, т. 38).

⁵ Решение от 27 април 2017 г., *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309, т. 59).

⁶ Вж. решения от 5 юли 2007 г., *Kofoed* (C-321/05, EU:C:2007:408, т. 38) и от 22 ноември 2017 г., *Cussens* и др. (C-251/16, EU:C:2017:881, т. 27).

приемащата държава членка е от особено значение, тъй като може да позволи на компетентната институция на издаващата държава членка и на тази на приемащата държава членка да започнат диалог и тясно сътрудничество с цел да проверят и установят посредством правомощията за разследване, с които съответно разполагат съгласно националното си право, всички относими фактически или правни обстоятелства, които могат да опровергават, или обратно — да потвърдят състоятелността на изразените от компетентната институция на приемащата държава членка съмнения относно обстоятелствата, довели до издаването на съответните удостоверения A1, които в настоящия случай са счетени за подправени⁷.

Съдът на Европейския съюз посочва, че тази процедура представлява задължителна предпоставка, за да се определи дали са изпълнени условията за наличие на измама, и оттам да се изведат всички полезни последици по отношение на валидността на разглежданите удостоверения A1 и на приложимото за съответните работници социалноосигурително законодателство⁸.

Съдът на Европейския съюз изглежда приема, че опасността от нарушаване на принципа за прилагане на законодателството само на една държава членка и от заплащане на двойни вноски както и рискът от застрашаване на процедурата на диалог и помирение, основана на лоялното сътрудничество между компетентните институции на държавите членки, правят така, че процедурата на диалог и помирение да бъде задължителна предпоставка.

В случая, макар първоинстанционният съд да е установил и взел предвид наличието на конкретни данни за измама, следва също да се отбележи, че социалноосигурителните вноски действително са били платени в португалската система за социална сигурност, без съдът да е информиран за причините, поради които са направени такива плащания, тъй като както прокуратурата, така и гражданският ищец, поддържат, че съответните дружества никога не са осъществявали дейност в Португалия.

Впрочем тази информация може да окаже влияние върху конфискациите, които евентуално биха били постановени от съда, ако обвиненията, с които той е сезиран, трябва да бъдат приети за доказани.

При тези обстоятелства съдът счита, че трябва да постави на Съда на Европейския съюз преюдициалните въпроси, посочени в диспозитива на настоящото решение.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ

⁷ Решение от 2 април 2020 г., CRPNPAC и Vueling Airlines (C-370/17 и C-37/18, EU:C:2020:260, т. 66).

⁸ Решение от 2 април 2020 г., CRPNPAC и Vueling Airlines (C-370/17 и C-37/18, EU:C:2020:260, т. 71).

[...]

Съдът,

Приема, че преди да се произнесе по същество, следва да постави на Съда на Европейския Съюз следните преюдициални въпроси:

1. Трябва ли Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност да се тълкува в смисъл, че се прилага в хипотезата, в която е постановено, без страните да са оспорили това, че от една страна, представените удостоверения А1 са подправени според съдебните органи на приемащата държава, и от друга страна, че извършените от съдебните органи на същата приемаща държава действия по разследване, изглежда, доказват, че спорните удостоверения не са издадени от компетентния орган на издаващата държава, въпреки че последният е получил социалноосигурителни вноски?
2. При утвърдителен отговор, представлява ли процедурата на диалог и помирение, установена с член 76, параграф 6 от Регламент № 883/2004⁹ (който възпроизвежда процедурата по член 84а, параграф 3 от Регламент № 1408/71), задължителна предпоставка, за да се определи дали са изпълнени условията за наличие на измама?
3. Ако отговорите на тези два въпроса са положителни, в приложение на принципа за забрана на измамата и на злоупотребата с право, който е общ принцип на правото на Съюза, задължителен за правните субекти, могат ли органите на държавата, в която работниците са упражнявали дейността си, да не вземат предвид посочените удостоверения А1 включително когато не е проведена процедура на диалог и помирение при подозрение за измама в хипотеза, при която фактите, по които те трябва да се произнесат, позволяват да се установи, че посочените удостоверения са съставени в резултат на поведение на работодателя, за което съдебен орган на приемащата държава е приел, че е извършено с измама?

Отлага произнасянето по останалата част за неопределена дата.

[...]

Постановено [...] на **25 май 2023 година** [...] [Подписи и заключителни процедурни формулировки]

⁹ [...]. [Бележката под линия е включена в скоби в текста на въпроса].